

RAAP BELGIË – RAPPORT 1289

ARCHEOLOGIE NOTA

Devapork, Ieperse Heerweg 49 te Torhout

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2026A187

Landschappelijk bodemonderzoek – 2026B26

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Devapork, Ieperse Heerweg 49 te Torhout
Deel II: Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2026A187
Landschappelijk bodemonderzoek – 2026B26

[VERSIE] 5 februari 2026

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS] Landuydt P-P.

[PROJECTBEGELEIDER]

[AARDKUNDIGE] Vergauwe R.

[RAAPPROJECT] TOIE01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2026

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

Er dient geen aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Administratieve gegevens	4
1.2 Samenvatting van het vooronderzoek	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
2.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	6
2.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	6
2.3 Impactbepaling.....	6
2.4 Waardering van de archeologische site	6
2.5 Bepaling van de maatregelen	6
3 Programma van maatregelen – geen vervolg	7
4 Bibliografie	8
5 Lijsten van opgenomen figuren en tabellen	9
5.1 Figuren:.....	9
5.2 Tabellen:.....	9

1 INLEIDING

Dit programma van maatregelen is het tweede onderdeel van de archeologienota die door RAAP België werd opgesteld in het kader van het opmaken van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in het plangebied Devapork (Torhout). Dit document bevat de adviezen en/of maatregelen die werden opgesteld op basis van het tot nu toe uitgevoerde archeologische vooronderzoek (bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek, beschreven in het bijgaande eerste deel: verslag van resultaten).

Het advies is om geen vervolgonderzoek. De redenering die aan de basis ligt voor dit advies wordt in het hoofdstuk 'Gemotiveerd advies' uiteengezet. De verdere maatregelen die aan dit advies zijn gekoppeld worden toegelicht in één of meer programma's van maatregelen in de daar op volgende hoofdstukken.

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Tabel 1. Administratieve gegevens.

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ :			
- Projectcode bureauonderzoek	2026A187		
- Projectcode landschappelijk bodemonderzoek	2026B26		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Devapork		
Adres	Ieperse Heerweg 49		
Deelgemeente/gemeente	Torhout		
Provincie	West-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	TORHOUT / AFD 3 / SECTIE G / 784H, 789B		
Oppervlakte betrokken percelen	32.915 m ²		
Oppervlakte plangebied	32.915 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	11.755 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest:	X: 59087.63	Y: 192515.21
	noordoost:	X: 60673.22	Y: 193436.69

1.2 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde in februari 2026 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Devapork, Ieperse Heerweg 49 te Torhout. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, er worden twee nieuwe varkensstallen en een nieuwbouwwoning ingepland. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied situeert zich te Torhout, tussen de dorpskernen van Torhout en Kortemark. Landschappelijk gezien bevindt het projectgebied zich in een gebied dat gekenmerkt wordt door een licht golvend tot golvend reliëf, met in de omgeving verschillende plateaus waarvan de toppen schommelen tussen 40 en 50 m +TAW. Het plangebied situeert zich hydrografisch tussen de

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, registratie, verpakking van vondstenmateriaal en verpakking van stalen aangebracht.

Handzamevaart (zuiden) en de Vijfhuishoekbeek (noorden). In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 3-4 meter onder het huidige maaiveld.¹ Ter hoogte van het plangebied komt de Formatie van Tielt, Lid van Kortemark voor. Deze bestaat uit grijze tot groengrijze klei tot silt, met dunne banken zand en silt. De Quataire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 1. Dit type is uitsluitend opgebouwd uit eolische zandige tot zandlemige afzettingen uit het Weichseliaan en mogelijk Vroeg-Holoceen, die mogelijk in combinatie voorkomen met hellingsafzettingen uit het Quartair. Algemeen kunnen we stellen dat er binnen het plangebied een lemige zandbodem tot zandleembodem voorkomt, al dan niet met een verbrokkelde B horizont. Het plangebied situeert zich dan ook nabij de grens tussen de Zandstreek en de Zandleemstreek.

De meerderheid van de waarnemingen betreffen dus indicatoren. Deze zijn onder te brengen in drie grote groepen. Allereerst zijn er de indicatoren die via luchtfotografie werden opgemerkt. Het betreffen circulaire structuren uit de bronstijd die als grafheuvel worden geïnterpreteerd. De tweede categorie zijn de sites met walgracht die herkend werden door middel van cartografische studie. Deze worden telkens in de late middeleeuwen gesitueerd. Tenslotte is er nog een groot aandeel waarnemingen die toe te schrijven aan metaaldetectievondsten. Het gaat hier voornamelijk om losse vondsten uit de nieuwe en nieuwste tijd, soms te linken aan WO I.

Het plangebied situeert zich net ten noorden van de beekvallei van de Handzamevaart. Zowel ten noorden als ten zuiden hiervan situeren zich hogere ruggen in het landschap. Gezien de beperkte waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied en het ontbreken van harde data, is de archeologische verwachting ongekend. Zowel het voorkomen van steentijd artefactensites als sporensites valt zeker niet uit te sluiten.

De geplande werken bestaan uit het deels slopen van de bestaande bebouwing en deels optrekken van nieuwbouw stallen en een woonhuis. Ter hoogte van de sloop situeert de versterking zich binnen het gabarit van de bestaande versterking. Echter geldt voor de nieuwbouw stal in het zuiden en het woonhuis een respectievelijke versterkingsdiepte van 200 en 80 cm -mv. In het westen wordt nog een nieuwe wadi voorzien tot 50 cm diepte. Rond de nieuwe stallen wordt een betonverharding voorzien van ca. 40 cm -mv. Ook deze constructies kunnen mogelijk raken aan potentieel aanwezige archeologische sporen en vondsten.

Op basis van louter het bureauonderzoek is het niet mogelijk een uitspraak te doen over de bodemopbouw en bodemgaafheid binnen het plangebied. Hiertoe werd een landschappelijk bodemonderzoek onderzoek geadviseerd. Dit onderzoek heeft aangetoond dat de bodem ernstig verstoord is tot een gemiddelde diepte van minstens 103 cm -mv tot 200 cm -mv. Hierdoor kon de archeologische verwachting bijgesteld worden naar laag. De geplande ingrepen zullen zich grotendeels situeren binnen deze verstoorde pakketten waardoor er geringe impact is. De potentiële kenniswinst is bovendien laag gezien de versterkingsgraad waardoor de onderzoeksinspanning verder niet te verantwoorden is. Bijgevolg wordt een vrijgave geadviseerd.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

In dit hoofdstuk voorafgaand aan het feitelijk programma van maatregelen (al dan niet bestaande uit meerdere onderdelen) wordt duidelijk gemaakt waarom er op basis van het archeologische vooronderzoek al dan niet aanvullend archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd in het kader van het dossier waar deze archeologienota deel van uitmaakt.

2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Op basis van de in het verslag van resultaten beschreven delen van het archeologische vooronderzoek kan een gegronde uitspraak worden gedaan over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is op basis hiervan een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd. Er kon tenslotte in voldoende mate een besluit worden genomen over de impact van alle geplande werken op eventueel aanwezige archeologische resten. Het uitgevoerde vooronderzoek is daarom in volledigheid uitgevoerd.

2.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van de bureaustudie werd een matige verwachting opgesteld voor het aantreffen van steentijd artefactensites en van sporensites. Echter werd aan de hand van het landschappelijk bodemonderzoek aangetoond dat het archeologisch niveau zich situeert onder vermoedelijke recente antropogene pakketten die de bodem tot op aanzienlijke diepte hebben verstoord. Hierdoor is de archeologische verwachting bijgesteld naar zeer laag tot onbestaand.

2.3 IMPACTBEPALING

De geplande ingrepen gaan van 50 cm ter hoogte de wadi (boring 1) tot 200 cm ter hoogte van de nieuwe stallen (boringen 2 en 3). De impact van de geplande werken zal zich bijgevolg hoofdzakelijk situeren in het de verstoorde pakket, bestaand uit recente lagen van opgevolde antropogene materiaal. De archeologische verwachting werd bijgesteld naar zeer laag waardoor het potentieel op kenniswinst evenwel zo goed als nihil is.

Op basis van het onderzoek blijkt aldus dat verder onderzoek niet tot kenniswinst zal leiden. Hierdoor wordt een vrijgave geadviseerd.

2.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Niet van toepassing.

2.5 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

In het volgende hoofdstuk (of de volgende hoofdstukken indien er meerdere maatregelen in parallel worden geadviseerd) wordt gespecificeerd welke maatregelen aan de voorgenoemde conclusies van het gemotiveerde advies worden gekoppeld.

3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN – GEEN VERVOLG

Er wordt geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd in het kader van deze archeologienota en de bijbehorende vergunningsaanvraag.

Wel blijft de meldingsplicht gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.²

² Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

4 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2024A) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOLDER/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

AGIV (2024B) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/SITES/DEFAULT/FILES/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.PDF](https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.pdf).

5 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

5.1 FIGUREN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	4
--	---

5.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	4
--	---